Nro 299.

KURJER POLSKI

WARSZAWA
Sobota dnia 9 Października r. 1830.

Prenumerata miesięczna złp. 2 gr. 20.
Kwar. złp. 8. Nr pojedynczy gr. 6.

Wszystko dla wszystkich.

Wiadomości Krajowe.

Napoleon Felix Zaba wydaje swoje poezje w Petersburgu.

W Radomskiém młodzi obywatele zakładają bibljotekę obywatelską. Po przeczytaniu zakupione xiążki mają być losowane; podobne towarzystwa zawiązali od lat kilku obywatele W. X. Poznańskiego, lecz są lepiéj urządzone, bo po przeczytaniu odbywają się licytacje i raz złożony fundusz nietylko długo służy na zakupienie nowych dzieł, ale przez przepłacanie xiążek znacznie wzrasta.

Wkrótce wyjdzie z druku dzieło p. t. Rys historyczno-statystyczny wszystkich państw europejskich w porządku alfabetycznym w dwóch tomach, przez M. Kubrakiewicza. Treść onego późniéj ogłoszoną będzie.

P. Jabób Waga, professor szkoły wojew. w Łomży otworzył dla dogodności obywateli województwa Augustowskiego xięgarnię w mieście Łomży, gdzie dostać można wszystkich dzieł stereotypowych i wszelkich innych w kraju wychodzących. W tymże zakładzie zamawiać można wszelkie dzieła. Także P. Adam Pokrzywnicki, nauczyciel przy szkole wydziałowéj w Sandomierzu wziął w kommis wszystkie dzieła stereotypowe, u którego tychże dzieł dostać można i wszelkie inne zamówić.

JP. Jg. Dobrzyński (ojciec znanego u nas ze swego talentu artysty) były dyrektor sławnéj orkiestry u JW. hr. Ilińskiego S. P. Ross. na Wołyniu znakomity skrzypek, słyszany z wielkiém upodobaniem w wielu domach tutejszéj stolicy — da się słyszeć publicznie w przyszłym tygodniu w sali Teatru Narodowego — poprzedzi nowa Uwertura kompozycji syna.

W Sandomierskiém nietylko jest powszechny nieurodzaj żyta, jęczmienia i owsa, tak, że ceny tego rodzaju zboża dochodzą wyżéj jak w stolicy, lecz prócz tego warzywa ogrodowe, w czasie panującéj suszy, zupełnie zniszczały. Ziemniaki, jak tam zowią kartofle, prawie w całéj okolicy góry Łysej S. Krzyża nie urodziły się. Biédni włościanie, całą nadzieję, w téj użytecznéj roślinie zakładający, smutną ztąd dla siebie przewidują przyszłość. Upały nadzwyczajne szkodliwy wpływ wywarły nawet na drzewa owocowe, bo nietylko żadnego zbioru owoców niema, lecz same drzewa w znacznéj części pousychały.

(A. n.) W Łomży dnia 29 z. m., jako w dzień uroczystości S. Michała, patrona parafji Łomżyńskiéj, odbyło się solenne i przykładne nabożeństwo, w kościele farnym starożytnym, fundacji xiążąt Mazowieckich, który dla swéj obszerności, struktury, godzien zaszczytu katedralnego lub kolegjaty. Niezmordowany i gorliwy pracownik w winnicy Chrystusa, JW. X. Stanisław Choromański biskup Adrazyjski, suffrag..n dyecezji Augustowskiéj, odbywał sakrament Bierzmowania w godzinach rannych, następnie celebrował pontyfikalnie mszą wielką, w czasie któréj X. Sieczkowski kanonik i proboszcz z Sniadowa, miał wymowne kazanie do ludu pobożnego, w sześciotysięcznéj przeszło massie zgromadzonego. W końcu JW. suffragan po mszy Séj wyświęcał kleryków z seminarjum Tykocińskiego przybyłych, na dyakonów; ta święta ceremonja, nie była w tem mieście od lat dawnych widziana. Sławne śpiewaczki z Zambrowa z podziwieniem znawców, przyjemnym i zajmującym głosem, odśpiewały mszą Elsnera i inne kościelne pienia. Próżne więc są narzekania na bezbożność wieku teraźniejszego. Religja głęboko w sercach ludzkich wkorzeniona, w każdym podobnym obrzędzie doznaje czcicieli, gdy i przykład sług ołtarza, gorliwie przewodniczy i zachęca do pełnienia takowéj. Waleczność wodza doprowadza żołnierzy do zwycięztwa, pobożność kapłana rozczula serca i zbliża ludy do świątobliwości.

Na wczorajszéj giełdzie warszawskiéj żądano za polskie listy zastawne, nie licząc w to wartości kuponu wynoszącéj zł. 1 gr. 5½ po 93 zł.; za obligacje udziałowe dawano 324 zł.; za rossyjskie assygnaty żądano 181 zł.

Wczoraj wyciągnięto z koła loterji liczbowéj następujące numera: 6. 28. 27. 37. 60.

Przyjechali do Warszawy. — Byszewski Tomasz ob. 584 Długa; Grabski Franciszek tamże; Izbiński Wincenty tamże; Kochanowski Hiacenty 603 Bielańska; Skalski Ignacy 950 Przechodnia; Sobolewski Walenty wojewoda 1245 N. S.; Nakielski Antoni puł. 1821 Kozla; Dębowski Ignacy hr. 476 Senatorska; Szwander Adam 625 Kozia; Zboiński Artur hr. 614 Niecała; Zambrzycki Jakób 414 Krak. przed.

Dziś zrana ciepła stopni 5. — Wczoraj w połud. 7.

TEATR NARODOWY. Dziś: drama Karól XII pod Benderem.

Wiadomości Zagraniczne.

Rząd niderlandzki w Hadze nakazał powszechny werbunek do wojska; każdy zwerbowany otrzyma na rękę 20 zh.

W Werwick były rozruchy. Liczne tłumy zabrały broń gwardji obywatelskiéj, napadły na ratusz, gdzie chorągiew Brabancką zatknęły. Potém udał się lud do domu burmistrza i zmusił go do oddania 2000 zł. h., które kosztował process gandawskiego dziennika pod tytułem *Katolik*. Kiedy wiadomość o rozruchach tych odchodziła, zatrudniony był lud niszczeniem domu sekretarza rządowego.

W Genewie były rozruchy z powodu wysokiéj ceny chleba.

Sejm brunszwicki miał się zacząć dnia 27 września. Ponieważ rząd byłego xięcia bez zniesienia się z sejmem, dobra rządowe sprzedał, i teraźniejszy xiąże Wilhelm brunszwicki sprzedaży téj zapewne nie uzna, uważają więc za rzecz pewną, że sprzedaż będzie unieważnioną.

W Bauzen i kilku innych mniejszych miastach przyszło także do rozruchów i do jawnego oporu przeciw władzom miejskim.

W Gera zaszły jak wiadomo rozruchy; uśmierzyło je przyrzeczenie, że wiele nadużyć będzie usunionych. W istocie oddalono już kilku urzędników, którzy najwięcéj dopuszczali się nieprawnych postępków. W dniach 15 i 16 września, tłum uzbrojonych mieszkańców z Amtu leichenburskiego napastował w miasteczku Kahla urzędników i domagał się gwałtem zmniejszenia niektórych podatków i wolności strzelania do zwierzyny. Część ich żądań zapewnie się spełni.

Stany królestwa Saskiego mają być wkrótce zwołane, gdyż kommissja bezpieczeństwa w Dreznie zaniosła liczne żądania do tronu, które spółregent wspólnie z sejmem rozpoznać przyrzekł. Między innemi zaniosła wspomniona kommissja prośbę: o zmniejszenie wydatku na kościół katolicki, o wolność druku, o reorganizację policji i gwardji obywatelskiéj i w ogólności o zmniejszenie, albo zniesienie podatków, pod rozmaitemi nazwiskami znanych.

Siedmiu deputowanych Drezna podało dnia 22 września do xięcia Fryderyka Augusta adres, w którym podziękowało mu za tymczasową odpowiedź na zaniesione przez mieszkańców drezdeńskich prośby. „Ale, N. xiąże, powiedzieli między innemi deputowani ci w swoim adresie, są jeszcze rozmaite prośby i skargi,, do wysłuchania, liczne trudności do pokonania, wiele jeszcze oczekuje zmiany i rozmaite nadużycia trzeba jeszcze usunąć. Racz W. X. Mość nie ustawać, wysłuchaj głosu ludu, który cię z serca kocha, i szczerze do ciebie jest przywiązany, ale który, zapewniamy to na naszą powinność obywatelską, wiele ucierpiał i potrzebuje spiesznéj pomocy; nadewszystko racz W. X. M. spełnić życzenie wielkomyślnego i w cywilizacji za innemi nie pozostałego ludu Saskiego i nadaj mu konstytucję, zgodną z duchem czasu, ażebyś tym sposobem bezpośrednio wiedzieć mógł o życzeniach, prośbach i uciążliwościach ludu, tak na piśmie jak ustnie etc."

Dnia 18 września były powtórnie rozruchy w Karlsruhe; tłumy ludu domagały się, ażeby W. xiąże Badeński oddalił dyrektora policji, jakoż urzędnik ten sam podał się do dymissji.

Za przykładem miasta Manszester dało także miasto Birmingham wielki obiad dla X. Wellingtona.

Przed hotelem, w którym xiąże brunszwicki w Londynie mieszka, nie postawiono warty honorowéj, jak to zwykle czynią, gdy który z udzielnych xiążąt w Londynie się znajduje.

Przez ostatnie wybory w Anglji utracili ministrowie 20 członków sobie przychylnych.

Rada municypalna w Londynie nie zgodziła się na uchwalenie adresu, który miał być posłany do Paryża z powinszowaniem ostatnich zmian politycznych.

Donoszą z Kalkuty, że i tam były rozruchy w czasie pogrzebu bogatéj Indjanki, ale przyczyną ich byli tylko żebracy, którzy z dalekich okolic przybyli po jałmużnę.

Wypadki na stałym lądzie mają wielki wpływ na handel Anglji, gdyż zamożne domy handlowe od niejakiego czasu nie zamawiają wcale towarów angielskich, a kupcy angielscy boją się znowu posyłać je do krajów, w których panują zamięszania.

Pogrzeb Huskissona odbył się w Liwerpoolu dnia 21 września z wielką okazałością.

Hunt zapowiedział, że ma petycję do króla, na któréj się podpisało 200,000 wiernych poddanych króla angielskiego; prosi w niéj o zniesienie nowéj policji miejskiéj, jako przeciwnéj konstytucji i zbyt kosztownéj.

Na tegoroczném zgromadzeniu Niemieckich badaczów natury i lekarzy w Hamburgu znajdowało się 410 uczonych z rozmaitych krajów.

Gazeta Szlązka donosi w ten sposób o rozruchach w Wrocławiu: Dnia 27 września wieczorem po godzinie 8 z powszechnem ubolewaniem naszego obywatelstwa, doświadczonego w wierności i w przywiązaniu do porządku prawnego, naruszyła tu na chwilę spokojność publiczną, swawola uliczna; tłum krawczyków i innych niewielu rzemieślników, zapewne odurzonych trunkiem i podburzonych przeciw zarobkowi żydów, swawolnie i w obec natłoku ciekawego pospólstwa, przechodził przez kilka ulic, a szczególniéj przez ulice żydowskie i śród hałasów wybijał okna. Wdanie się wojska zapobiegło dalszym rozruchom, i o godz 10 wieczorem przywrócono spokojność.

Potwierdza się wiadomość o zupełném ustąpieniu wojska hollenderskiego z Bruxelli d. 27 września zrana. Powstańcy ustanowili rząd tymczasowy. Pałace, gmach stanów jeneralnych, hotel de Flandre w wyższéj części miasta, spłonęły; w niższéj części miasta race kongrewskie obróciły w perzynę mnóstwo domów. Niektóre poburzono na barykady, albo wystrzałami z dział; w wielu domach poprzebijano ściany, ażeby w razie potrzeby cofać się z jednego domu do drugiego. Podług jednych doniesień zginęło na ulicach bruxelskich do 6000 żołnierzy, podług innych tylko 700 ale nierównie więcéj było rannych. Pomiędzy poległemi znajduje się pułkownik Szenowski z wojska niderlandzkiego; mieszkańcy strzelali z okien i z piwnic.

Dnia 23 września mnóstwo robotników zgromadziło się na ulicach paryzkich, tak, iż gwardja narodowa musiała wystąpić.

Dnia 21 września rozeszła się w Paryżu pogłoska o zmianie ministrów, z których jedni są za rozpędzeniem konstytucjonistów hiszpańskich nad granicą, drudzy utrzymują, że Francja nie może im wzbraniać przysposobień do przekroczenia granic. Mówiono, że P. Lafitte zostanie ministrem skarbu, P. Bignon ministrem morskim, P. S. Aulaire ministrem spraw zagranicznych, P. Merilhou ministrem oświecenia, P. Odillon Barrot ministrem spraw wewnętrznych, P. Lamarque ministrem wojny. Ale późniéj to przesilenie ministerjalne miało przeminąć.

P. Beranger zdawał w izbie deputowanych sprawę w imieniu kommissji o oskarzeniu byłych ministrów i wnosił, ażeby obwinieni zostali o zbrodnię stanu, za to, że nadużywali swojéj władzy w czasie wyborów, i pozbawiali mieszkańców wolnego wykonywania praw obywatelskich; że samowolnie i gwałtownie zmieniali instytucje krajowe; że układali projekt przeciw zewnętrznemu bezpieczeństwu Francji; że pobudzali do wojny domowéj przez uzbrajanie obywateli przeciw obywatelom, i rzeź

w stolicy, za co zasłużyli na karę w art. 110, 120 i 125 k. karnego przepisaną.

Mówiono w Paryżu, że w Lizbonie wybuchnęła kompletna rewolucja.

Na giełdzie paryzkiéj i u Notarjuszów podpisują niektórzy petycje o zakazanie klubów i towarzystw ludu, jako będących przyczyną spadania papierów.

Jenerał Clausel ogłosił w Algiérze, że każdy officer któryby nie będąc chorym, powracać chce do Francji, powinien zarazem podać się do dymissji. Rząd ma posłać jeszcze do Algiéru 25,000 wojska.

W Paryżu była pogłoska, że Don Miguel wyjechał do Hiszpanji.

Mówią że Xże Talleyrand tylko kilka miesięcy zabawi w Londynie. Podeszły wiek nie dozwoli mu dłużéj sprawiać obowiązków tak ważnego poselstwa. Zdaje się, że tylko rozpocznie nowe układy z Anglją i przełamie piérwsze trudności, ażeby potém nawet mniéj biegły dyplomatyk przyprowadzać mógł do skutku rozpoczęte dzieło.

Karol X. przepędza codziennie kilka godzin na modlitwach; zresztą jest wesoł i dał się z tém słyszeć że X. Berri najdaléj za 12 miesięcy będzie ogłoszony królem francuzkim.

Wielu kardynałów w Rzymie jest za uznaniem Ludwika Filipa pod warunkiem, ażeby przybrał tytuł króla Chrześcjańskiego.

W piérwszych dniach września zniszczyła burza w Neapolu prawie wszystkie ogrody.

Król neapolitański ciągle jest chory. Wyporządzają dla Karola X. i jego rodziny pałac w Neapolu, w którym były król hiszpański życie zakończył.

Władze w Trieście otrzymały rozkaz ażeby wpuszczały do portu okręty z nową banderą francuzką.

Przełożeni gimnazjów paryzkich podali ministrowi wychowania publicznego memorjał o zaprowadzenie niektórych zmian w szkołach.

Urząd zakładu rządowo-górniczego machin na Solcu. — Podaje niniejszém do wiadomości stronom interessowanym, iż w dniu 14 b. m. i r. o godzinie 11 przed południem odbędzie się publiczna licytacja w miejscu wyżéj wyznaczonėm, na dostawę węgli drzewnych miar czterokorcowych 2000; o warunkach téjże licytacji w każdym czasie można się dowiedzieć w kancellarji powyższego zakładu. — W Warszawie dnia 6 pazdziernika 1830 r. — Pisarz zakładu J. *Kossakowski*. — Kontroller *Juszyński*.

SKÓRY FUNTOWE do pozostałości po ś. p. Pawle Grabowskim należące, świeżo z pod wyprawy wyszłe, w dalszéj kontynuacji wyprzedaży Towarów Garbarskich sprzedawane będą na wagę w dniu 9 października b. r. to jest w Sobotę i dni następnych wyjąwszy świąt o godzinie 9 zrana przy ulicy Kanonia pod Nro 90 w tém samém miejscu gdzie sprzedaż po du Bois kontynuje się. — Warszawa dnia 4 października 1830 r. (podpisano) *Jan Felix Wilski* rejent.

Akcja Towarzystwa Oszczędności na Zlp. 40 na imie Swieszewskiego pod Nrem 18 kontrolli zapisana, zaginęła prawemu właścicielowi; uprasza się o oddanie takowéj do Towarzystwa Oszczędności, albowiem prócz prawego właściciela, nikt korzyści żadnéj odnieść nie będzie mógł, z powodu zrobionego już zastrzeżenia.

OBWIESZCZENIA Z BIORA INFORMACYJNEGO
przy ulicy Krakowskie Przedmieście pod N. 377.

(1139) Ktoby do budowli na wiosnę rozpoczynanych chciał zawczasu obstalować znaczną partją cegły i hotomki, w najlepszych gatunkach może ją mieć dostawioną przez zimę za cenę umiarkowaną, byle mógł teraz zadatek zaliczyć. Dalszą wiadomość udzieli Bióro Infor.

(1138) Poruczono wosku kilkadziesiąt funtów do sprzedania Biórowi Infor.

(977) Uczeń ukończywszy 6 klass, dobréj konduity, życzy sobie dawać korrepetycje za stół i stancją. Adres w Biórze Infor.

(1136) Osoba posiadająca jezyki niemiecki, łaciński, polski i francuzki, mogąca usposobić dzieci do klassy 4 szkół Wkich, życzy sobie przyjąć obowiązki nauczyciela na prowincji; wiadomość w Biórze Infor.

W DRUKARNI GAŁĘZOWSKIEGO. KANTOR GŁÓWNY PRZY ULICY DANIELOWICZOWSKIEJ POD N. 616